

Rada
Európskej únie

V Bruseli 30. apríla 2015
(OR. en)

8351/15

AUDIO 9
DIGIT 23
COEST 127
CONSOM 69
JAI 256

POZNÁMKA

Od:	Generálny sekretariát Rady
Komu:	Výbor stálych predstaviteľov/Rada
Č. predch. dok.:	8115/15 AUDIO 8 DIGIT 17 COEST 121 CONSOM 65 JAI 242
Predmet:	Budúca európska audiovizuálna politika v rámci jednotného digitálneho trhu: fungovanie smernice o audiovizuálnych mediálnych službách v kontexte súčasnej geopolitickej situácie – (diskusia o smerovaní (verejná diskusia podľa článku 8 ods. 2 rokovacieho poriadku Rady [na návrh predsedníctva])

Predsedníctvo po konzultácii s pracovnou skupinou pre audiovizuálnu oblasť vypracovalo pripojený dokument na rokovanie, ktorý bude základom diskusie o smerovaní na zasadnutí Rady pre vzdelávanie, mládež, kultúru a šport 18. – 19. mája 2015.

**Budúca európska audiovizuálna politika v rámci jednotného digitálneho trhu:
fungovanie smernice o audiovizuálnych mediálnych službách v kontexte súčasnej
geopolitickej situácie**

Dokument predsedníctva na rokovanie

Kontext

1. Význam prechodu na digitálne technológie a jeho transformačný účinok na všetky druhy ľudskej činnosti sa uznal na najvyššej politickej úrovni EÚ, a preto je potrebné vypracovať komplexnú stratégiu s cieľom získať z tohto vývoja čo najväčší prospech. Konvergencia médií pokračuje rýchlym tempom a prináša so sebou nové príležitosti pre priemysel a spotrebiteľov, ako aj nové výzvy pre tvorcov politik a regulátorov.
2. Vytvorenie jednotného digitálneho trhu sa stalo jednou z hlavných priorít Komisie. Potvrďuje to aj stratégia pre jednotný digitálny trh pre Európu, ktorej prijatie Komisia avizovala na 6. mája. Ako uviedol predseda Komisie Jean-Claude Juncker, súčasťou tohto nového prepojeného jednotného digitálneho trhu a jeho stratégie je aj „úspešný európsky mediálny priemysel a priemysel multimediálneho obsahu“. Digitálne prostredie by malo byť ústretové voči spotrebiteľom a založené na zásadách, ako je „sloboda informácií, sloboda a pluralita médií, otvorenosť internetu a kultúrna a jazyková rozmanitosť“, a zároveň by malo zabezpečovať ciele verejného záujmu, ktorými sú bezpečnosť a stabilita.
3. Znamená to uľahčovať občanom prístup ku kultúrne bohatému a kvalitnému obsahu, novým a rôznorodým službám a poskytovať priemyslu možnosti rastu umožňovaním čerpania prínosov konvergenzie tradičných a online médií a zároveň predchádzať zneužívaniu slobôd garantovaných predpismi o európskom audiovizuálnom trhu, najmä smernicou o audiovizuálnych mediálnych službách (AVMS)¹.

¹ Smernica 2010/13/EÚ (Ú. v. EÚ L 95, 15.4.2010, s. 1).

4. Komisia v súčasnosti pracuje na preskúmaní (hodnotenie REFIT)² smernice o AVMS, ktoré sa má ukončiť do konca roku 2015. Počas tohto hodnotenia sa preskúma účinné fungovanie smernice konvergenčnom médiálnom prostredí vrátane výziev, ktoré so sebou prináša súčasná geopolitická realita.

Súvislosti

5. Sloboda prejavu v Európe je v centre pozornosti. Na jednej strane ju ohrozujú tí, ktorí by chceli umlčať kritické hlasy. Len v tomto roku sme boli v januári svedkami strašných vražd v redakcii francúzskeho týždenníka Charlie Hebdo a v apríli počítačového útoku na francúzsku verejnoprávnu televíziu sieť *TV5 Monde* zo strany osôb, ktoré sa hlásia k Dá'iš. Na druhej strane sa sloboda prejavu zneužíva na šírenie nenávistných prejavov a ohrozovanie národnej bezpečnosti a verejného poriadku.
6. Sloboda prejavu nie je absolútna. Prináša so sebou nielen práva, ale aj povinnosti a zodpovednosti. Medzinárodné právo zakazuje vojnovú propagandu a podnecovanie k nenávisti. Štáty majú právo obmedziť uplatňovanie slobody prejavu, ak ohrozuje národnú bezpečnosť, územnú celistvosť alebo verejný poriadok.³

² Oznámenie Komisie o Programe regulačnej vhodnosti a efektívnosti (REFIT), dokument 10648/14.

³ Medzinárodný pakt o občianskych a politických právach, články 19 a 20. Európsky dohovor o ľudských právach, článok 10.

7. Ministri sa určite pamätajú na rozhodnutie francúzskej Conseil d'État z roku 2004, ktorým nariadila spoločnosti Eutelsat so sídlom vo Francúzsku, aby zastavila prevádzku kanálu Al-Manar⁴ napojeného na Hizballáh, pretože vysielal antisemitský obsah. V prípade *Roj TV*⁵, kurdského kanálu s dánskou licenciou zameraného na tureckú a kurdskú komunitu v Nemecku, Európsky súdny dvor konštatoval, že členské štáty môžu prijímať opatrenia proti vysielateľovi usadenému v inom členskom štáte podľa všeobecného práva z dôvodu, že činnosti a ciele tohto vysielateľa odporujú zákazu porušovania zásad porozumenia medzi národmi. V roku 2014 dánsky najvyšší súd potvrdil rozhodnutie zrušiť licenciu tohto kanála z dôvodu, že je sprostredkovateľom myšlienok Strany kurdských pracujúcich (PKK), ktorá je zakázaná v Európe, Spojených štátoch amerických a v Turecku.
8. Po agresii Ruska na Ukrajinu a po tom, ako Rusko využilo médiá priamo alebo nepriamo vlastnené vládou na dosiahnutie vojenských a politických cieľov, EÚ v súčasnosti čelí situácii, keď úlohou médií už nie je iba informovať, vzdelávať a zabávať. Využívajú sa aj ako nástroje na dosiahnutie politických cieľov, ako je napríklad oslabenie európskej jednoty a sociálnej súdržnosti v členských štátoch prostredníctvom manipulácie verejnej mienky.
9. Európsky parlament⁶ dôrazne odsúdil agresívnu a expanzívnu politiku Ruska, ktorú považuje za potenciálnu hrozbu pre samotnú EÚ. Nebezpečenstvo dezinformácií šírených Ruskom uznala aj Rada (pre zahraničné veci).⁷

⁴ Conseil d'Etat, rozhodnutie z 13. decembra 2004, č. 274757 (k dispozícii len vo francúzštine).

⁵ Rozsudok Európskeho súdneho dvora z 22. septembra 2011 v spojených veciach C-244/10 a C-245/10.

⁶ Uznesenie Európskeho parlamentu z 15. januára 2015.

⁷ Závery Rady o Ukrajine z 29. januára 2015, <http://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2015/01/council-conclusions-ukraine/>

10. Európska rada zdôraznila, že je potrebné čeliť pokračujúcim dezinformačným kampaniam Ruska, a vyzvala vysokú predstaviteľku, aby pripravila akčný plán pre strategickú komunikáciu.⁸

Smernica o AVMS, voľný prenos a otázka právomoci

11. V preambule smernice o AVMS sa jasne uvádza, že „kľúčovým prvkom tejto smernice by mala zostať zásada krajiny pôvodu, keďže je nevyhnutná pre vytvorenie vnútorného trhu“ (odôvodnenie 33). Zjednodušene to znamená, že každý poskytovateľ audiovizuálnych mediálnych služieb patrí pod právomoc jediného členského štátu EÚ. Tým sa zabezpečuje slobodný tok informácií a audiovizuálnych programov na vnútornom trhu a právna istota, ktorá je potrebná na to, aby mohli poskytovatelia služieb vytvárať nové podnikateľské modely pre cezhraničné služby.
12. V smernici sa stanovuje minimálny súbor pravidiel a členské štáty môžu prijímať prísnejšie vnútroštátne pravidlá, ak si to želajú. Môžu ich však uplatňovať len na poskytovateľov, ktorí patria pod ich právomoc. Vo výnimočných prípadoch za určitých podmienok a podľa osobitného postupu⁹ môžu členské štáty dočasne pozastaviť retransmisiu televízneho vysielania z iného členského štátu, ak „zjavne, závažne a hrubo“ porušuje pravidlá ochrany maloletých osôb a podnecovania k nenávisti.

⁸ Závbery Európskej rady z 20. marca 2015 (EUCO 11/15).

⁹ Článok 3 ods. 2 smernice o AVMS.

Výzvy

13. Zásada krajiny pôvodu nepochybne vo veľkej miere stimulovala slobodu prenosu audiovizuálnych mediálnych služieb cez hranice, pričom v členských štátoch je registrovaných približne 9 000 kanálov a takmer 2 000 kanálov sa zameriava na iné štáty než tie, v ktorých sú usadené¹⁰. Jednoznačne to prispelo k zvýšeniu mediálneho pluralizmu a rozšíreniu výberu pre spotrebiteľov. Vykonávanie smernice však z času na čas vyvolalo určité otázky.
14. Zmena bezpečnostného prostredia Únie priniesla do popredia záujmu dva aspekty smernice: po prvé, otázka právomoci v prípade služieb s pôvodom mimo EÚ, ktoré majú licenciu v členskom štáte, hoci sa zameriavajú na publikum z iného členského štátu, a po druhé, postup, ktorý majú uplatniť členské štáty, keď sú cieľom neprijateľného obsahu pochádzajúceho z iných členských štátov.
15. Postup ustanovený v smernici neumožňuje v núdzových situáciách v prípade televízneho vysielania rýchlo reagovať a môže trvať až dva mesiace. Situácia je odlišná v prípade služieb na požiadanie, pri ktorých sa ustanovuje „núdzový postup“ a prijímajúce štáty môžu prijímanie opatrení podložiť širším spektrom dôvodov, ako je napríklad verejný poriadok, ochrana verejnej bezpečnosti vrátane zaistenia bezpečnosti a obrany štátu. Fenoménu odstupňovanej regulácie sa venovalo aj v záveroch Rady z novembra 2014¹¹, v ktorých sa Komisia vyzvala, aby posúdila, či je v súčasnej digitálnej ére naďalej vhodné, aby sa v právnych predpisoch rozlišovalo medzi audiovizuálnymi mediálnymi službami na požiadanie a lineárnymi audiovizuálnymi mediálnymi službami.

¹⁰ Európske audiovizuálne observatórium. *Ročenka 2014*, s. 125.

¹¹ Závery Rady o európskej audiovizuálnej politike v digitálnej ére (Ú. v. EÚ C 433, 3.12.2014, s. 2).

16. Existujú prípady, keď licenciu na kanály tretej krajiny získa v členskom štáte subjekt, ktorý nie je poskytovateľom mediálnych služieb podľa smernice o AVMS, t. j. nevykonáva účinnú kontrolu nad obsahom týchto kanálov ani nevykonáva žiadnu prenosovú činnosť; v skutočnosti je to len „schránková“ firma. Riadne vykonávanie smernice o AVMS vo všetkých členských štátoch je nevyhnutné na zabezpečenie toho, aby slobodu poskytovať služby na jednotnom trhu využívali iba poskytovatelia mediálnych služieb, ktorí sú skutočne usadení v EÚ v súlade s právom EÚ.
17. V smernici o AVMS sa predpokladá, že obsah vysielania je už v súlade s právnymi predpismi štátu, ktorý udeľuje licenciu, a nemalo by byť potrebné, aby sa ďalej kontroloval. Z toho vyplýva, že regulačný orgán členského štátu, z ktorého vysielanie pochádza, je zodpovedný za zabezpečenie a podľa potreby aj monitorovanie¹² súladu obsahu všetkých kanálov, ktoré patria pod jeho právomoc, s vnútroštátnymi zákonmi a smernicou o AVMS bez ohľadu na jazyk. V praxi to však nemusí byť vždy možné.
18. Situácia je ešte komplikovanejšia, ak ide o citlivé národné témy a ak štát, ktorý má právomoc, možno v plnej miere nerozumie daným kultúrnym a historickým súvislostiam. Navrhlo sa, aby sa (nielen) v súčasnom geopolitickom kontexte obsah vysielania analyzoval z pohľadu prijímajúceho štátu, ako aj z pohľadu členského štátu, ktorý má právomoc. V takýchto prípadoch je samozrejme mimoriadne dôležitá úzka a účinná spolupráca medzi príslušnými regulačnými orgánmi.

¹² Monitorovanie je v tejto súvislosti analýza obsahu, ktorý sa už preniesol, a nemožno ho zamieňať s cenzúrou alebo predbežným obmedzovaním, pri ktorých sa obsah zakazuje ešte pred šírením. Monitorovanie obsahu je potrebné na zabezpečenie dodržiavania pravidiel týkajúcich sa napríklad reklamy, ochrany maloletých osôb, kvót pre európske diela atď.

Ministerská diskusia

19. Členské štáty vyjadrili podporu a záujem v súvislosti s rokovaniami o dôležitých a špecifických aspektoch smernice o AVMS, ktoré majú vplyv na rozvoj jednotného digitálneho trhu. Predsedníctvo sa domnieva, že je dôležité diskutovať na politickej úrovni o fungovaní smernice v kontexte súčasných geopolitických výziev, ktoré ovplyvňujú slobodu prejavu a ciele verejného záujmu, ktorými sú bezpečnosť a stabilita.
20. Táto diskusia je mimoriadne dôležitá, pretože je práve úlohou ministrov zodpovedných za audiovizuálne politiky v ich príslušných členských štátoch stanoviť hlavné usmernenia pre budúcu európsku politiku v oblasti audiovizuálnej regulácie.
21. Predsedníctvo sa domnieva, že diskusia o smerovaní na zasadnutí Rady je vhodne načasovaná a bude cenným prínosom pre prebiehajúce hodnotenie REFIT. Ministri sa vyzývajú, aby s ohľadom na uvedené aspekty odpovedali na túto otázku:

Ako môžeme v kontexte smernice o audiovizuálnych mediálnych službách dosiahnuť rovnováhu medzi slobodou prejavu a cieľmi verejného záujmu, ktorými sú bezpečnosť a stabilita, a zároveň zachovať kultúrne rozmanité a vysoko kvalitné európske audiovizuálne prostredie?

22. Okrem toho, vzhľadom na to, že Komisia avizovala začatie stratégie pre jednotný digitálny trh pre Európu, sa môžu ministri v prípade záujmu zaoberať aj touto otázkou:

Aké kroky by sa mali podniknúť na zabezpečenie toho, aby sa pri vykonávaní stratégie pre jednotný digitálny trh podporoval kultúrne rozmanitý a vysokokvalitný audiovizuálny obsah?

Ministri by vo svojich príspevkoch mali vychádzať z uvedených otázok, pričom sa môžu vyjadrovať voľne bez písomnej prípravy formou otázok, pripomienok a konkrétnych návrhov budúcich opatrení. Uskutoční sa jedno kolo príspevkov, ktoré sa budú vzťahovať na obe otázky.

Dĺžka príspevkov bude obmedzená na tri minúty, aby sa mohli zapojiť všetci ministri.
